

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/124/2018
Identifikačné číslo spisu: 5816201415
Dátum vydania rozhodnutia: 18.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5816201415.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V., nar. XX. D. XXXX, bývajúceho v M., zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Vévurkom, so sídlom v Námestove, ul. Mieru č. 312/13, proti žalovanému S., nar. XX. V. XXXX, bývajúcemu v M., zastúpenému advokátom JUDr. Miroslavom Bachyncom, so sídlom v Podbieli č. 177, o nahradenie prejavu vôle, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 48/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. januára 2018 sp. zn. 8 Co 323/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. júna 2017 č. k. 5 C 48/2016-35 nahradil vôľu žalovaného uzavrieť so žalobcom kúpnu zmluvu s nasledovným obsahom:

„Žalovaný S., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXX/XXX, bytom M., ako predávajúci, predáva žalobcovi V. rod. T. nar. XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXX/XXX, bytom M., ako kupujúcemu, spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. M., parcely registra "E" evidované na mape určeného operátu, parcela č. XXXX/X - orná pôda o výmere 863 m², pod B11 v 3/60 účasti na meno predávajúceho za kúpnu cenu 0,051 eur. Kúpnu cenu 0,051 eur je žalobca povinný zaplatiť žalovanému v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku“.

Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaný dňa 28. februára 2014 uzavrel s K. kúpnu zmluvu, na základe ktorej nadobudol spoluvlastnícky podiel (okrem iných) aj na nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX (pôvodne XXXX) pre obec a k. ú. M. zobrazenej ako E-KN parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 863 m², v 3/60 účasti k celku. Vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného bol povolený pod V 761/2014 dňa 18. júna 2014. Z obsahu dedičského spisu sp. zn. 6 D

127/2014 po poručiteľovi neb. S., nar. XX. I. XXXX, zomrelom XX. I. XXXX súd zistil, že tento bol pôvodne na LV č. XXXX pre obec a k. ú. M. evidovaný pod B1 v podiele 15/60-in ako spoluvlastník nehnuteľnosti, a to parcel registra „E“ evidovaných na mape určeného operátu, medzi ktoré patrila aj E-KN parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 863 m². Nadobúdateľom dedičstva po tomto poručiteľovi sa na základe Osvedčenia o dedičstve, vydaného súdnym komisárom I. dňa 26. augusta 2015, stal žalobca, ako dedič syna poručiteľa (V., zomrelého X. I. XXXX) v podiele 1/15-iny účasti k celku. Žalobca tak dňom smrti svojho otca (X. I. XXXX) nadobudol (prešlo na neho vlastníctvo) i spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto sporu, t. j. pozemku parc. č. XXXX/X -orná pôda o výmere 863 m². V čase uzavretia vyššie označenej kúpnej zmluvy, bolo preto potrebné považovať žalobcu za spoluvlastníka predmetnej nehnuteľnosti a nositeľa predkupného práva k nej. Listom z 19. januára 2016 (doručenom žalovanému 22. januára 2016) žalobca vyzval žalovaného, aby mu kúpnu zmluvou nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na predaj za rovnakých podmienok, za ktorých ho kúpil od pôvodnej podielovej spoluvlastníčky K.. Žalovaný tak neučinil, resp. odmietol učiniť. Žalobca sa preto podanou žalobou domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného uzavrieť s ním kúpnu zmluvu, z dôvodu porušenia jeho predkupného práva, ktorej súd prvej inštancie v celom rozsahu vyhovel. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v obsahu rozsudku uvedená kúpna zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti, tak predmet kúpnej zmluvy ako aj jej cenu, ktorá zodpovedá cene, za ktorú žalovaný podiel na spornej nehnuteľnosti získal (príslušný podiel na súhrnnej cene dojednanej za všetky prevádzané podiely - 10 eur : 8 122,63 eur x 43,14 m² sporného podielu).

3. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že nemohol porušiť predkupné právo žalobcu, keďže v čase prevodu spoluvlastníckeho podielu (v čase uzavretia zmluvy) nemal vedomosť o jeho spoluvlastníctve k nehnuteľnosti. K tomuto súd uviedol, že nakoľko evidovaný spoluvlastník pod B1 na LV č. XXXX bol nežijúci, už len táto skutočnosť musela u žalovaného vyvolať pochybnosť, že musia existovať potencionálni dedičia nebohého spoluvlastníka, ktorým prislúcha predkupné právo. Žalovaný tak mohol a mal zisťovať okruh spoluvlastníkov aj iným, jemu dostupným spôsobom. Rovnako za nedôvodnú považoval i argumentáciu žalovaného, že si predávajúca splnila ponukovú povinnosť, keďže táto povinnosť nebola splnená vo vzťahu k osobe žalobcu, na ktorého prešlo predkupné právo dňom smrti poručiteľa, ale len vo vzťahu k osobám, uvedeným v písomnej ponuke vystavenej dňa 4. januára 2014. Navyše táto ponuka nespĺňala základné náležitosti, pretože v nej absentovalo označenie predmetu prevodu a cena, ktorú žiadali ponúkajúci zaplatiť. K námietke veľkosti prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, súd prvej inštancie zaujal názor, že táto otázka by bola relevantnou len vtedy, ak by o odkúpenie napadnutého spoluvlastníckeho podielu prejavili záujem aj iní dedičia, ako jej spoluvlastníci. Títo svoje právo nevyužili, využil ho len žalobca, ktorý tak mohol žiadať o ponúknutie celého napadnutého spoluvlastníckeho podielu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 31. januára 2018 sp. zn. 8 Co 323/2017 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Za spornú otázku vyplývajúcu z odvolania považoval, „či v prípade porušenia predkupného práva sa môže jeden zo spoluvlastníkov domáhať prevodu celého podielu zodpovedajúceho predmetu prevodu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci svoje právo nevyužili“. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 91/2008, podľa ktorého „za nesprávny je potrebné považovať názor, že v prípade ak spoluvlastník, ktorý svoj nárok z porušenia predkupného práva neuplatnil, tak ďalší dotknutý spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené sa môže domáhať uplatnenia svojho predkupného práva aj nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, t. j. celého podielu zodpovedajúceho predmetu prevodu. Správnym je názor, podľa ktorého môže tento ďalší spoluvlastník uplatňovať nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti svojho vlastného spoluvlastníckeho podielu. Tento spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva, nemôže bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva domáhať prevodu celého podielu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníčkovi), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že tento aktívny

spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere dielom ostatných spoluvlastníkov“. Preto i podľa názoru odvolacieho súdu aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere dielom ostatných spoluvlastníkov. Ak má teda jeden spoluvlastník záujem o celý podiel (nad rozsah), musia s tým vysloviť súhlas ostatní podielovní spoluvlastníci a vzhľadom na uvedené považoval názor súdu prvej inštancie ohľadom celého nadobúdacieho spoluvlastníckeho podielu za nesprávny. Žalobu zamietol z dôvodu, že bol viazaný žalobným návrhom (§ 44 Občianskeho zákonníka).

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Nesúhlasil s právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke možnosti domáhať sa (pre prípad porušenia predkupného práva) nahradenia prejavu vôle odkúpiť prevedený spoluvlastnícky podiel len v pomere účasti jeho spoluvlastníckeho podielu k prevádzanému spoluvlastníckemu podielu. Mal za to, že „opomenutý spoluvlastník má právo na vykúpenie celého spoluvlastníckeho podielu od nadobúdateľa, ktorý ho nadobudol napriek porušeniu predkupného vlastníckeho práva“. Poukázal na ustanovenie § 603 ods. 3 a § 140 Občianskeho zákonníka s tým, že nepotreboval súhlas ostatných spoluvlastníkov na uplatnenie práva, nakoľko má právo domáhať sa na nadobúdateľovi, aby mu previedol podiel za rovnakých podmienok. Na podporu svojich tvrdení poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 28/2009, sp. zn. 4 Cdo 48/2009, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1875/2005, atď.

6. Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť ako nedôvodné.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 CSP. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

13. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

14. Ak nemá dovolanie prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016) a súčasne musí byť aj preukázané, že skutočne ide o niektorý z predpokladov prípustnosti dovolania (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16. Podľa dovolateľa odvolací súd vyslovil nesprávny právny názor, keď svoje zmeňujúce rozhodnutie založil na tom, že „v prípade porušenia predkupného práva má opomenutý spoluvlastník právo od nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu vykúpiť len takú časť prevedeného spoluvlastníckeho podielu, ktorá zodpovedá pomernej časti k výške jeho spoluvlastníckeho podielu“. Mal za to, že v takomto prípade „má opomenutý spoluvlastník právo na vykúpenie celého spoluvlastníckeho podielu od nadobúdateľa“. Na podporu svojich tvrdení označil rozhodnutia NS SR sp. zn. 2 Cdo 28/2009 a 4 Cdo 48/2009 a NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1875/2005, ktoré podľa neho predstavujú odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), resp. rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

17. Pre právnu otázku, ktorá je relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí najvyššieho súdu zo 6. marca 2017 sp. zn. 3 Cdo 6/2017, kde sa uvádza: „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“ V zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného je zrejmé, že pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu možno zahrnúť len rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, teda nie rozhodnutia Najvyššieho súdu a krajských súdov Českej republiky (6 Cdo 13/2017).

18. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je zase relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov, t. j. ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu).

19. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedená právna otázka (bod 16 tohto uznesenia), od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí z 12. mája 2009 sp. zn. 2 Cdo 91/2008 v tomto smere konštatoval, že „za nesprávny je potrebné považovať názor, že v prípade ak spoluvlastník, ktorý svoj nárok z porušenia predkupného práva neuplatnil, tak ďalší dotknutý spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené sa môže domáhať uplatnenia svojho predkupného práva aj nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, t. j. celého podielu zodpovedajúceho predmetu prevodu. Správnym je názor, podľa ktorého môže tento ďalší spoluvlastník uplatňovať nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti svojho vlastného spoluvlastníckeho podielu. Tento spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva, nemôže bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva domáhať prevodu celého podielu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníkov), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že tento aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere k podielom ostatných spoluvlastníkov“. Iné (odlišné) rozhodnutie dovolacieho súdu v tejto otázke, nie je dovolaciemu súdu známe. Dovolací súd má tak za to, že dovolateľom tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu v nastolenej právnej otázke v súčasnosti neexistuje.

20. Takýto odklon, ani rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, potom nepredstavujú ani právne závery vyplývajúce zo žalobcom označených rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.

2 Cdo 28/2009 a 4 Cdo 48/2009 a Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1875/2005. Predovšetkým, ako už bolo naznačené, pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu a krajských súdov Českej republiky (len rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky).

21. V žalobcom označenom uznesení z 26. mája 2010 sp. zn. 2 Cdo 28/2009 je jasne a zrozumiteľne vyjadrený názor, že „spoluvlastník veci, ktorého predkupné právo bolo porušené, má nároky vyplývajúce jednak zo všeobecných ustanovení o vecnom predkupnom práve (§ 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a taktiež zvláštne nároky, ktoré sú stanovené v ustanovení § 40a v spojení s § 140 Občianskeho zákonníka. Tieto nároky sa vzájomne vylučujú, pričom oprávnený sa nemôže zároveň domáhať všetkých alebo dvoch nárokov. Jedná sa o nasledujúce možnosti: Oprávnený má právo domáhať sa na nadobúdateľovi, aby mu previedol podiel za rovnakých podmienok, alebo relatívnej neplatnosti, keďže porušenie § 140 Občianskeho zákonníka má za následok len relatívnu neplatnosť právneho úkonu o prevode spoluvlastníckeho podielu podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka. Inými slovami, právny úkon sa považuje za platný, pokiaľ sa ten, kto je takýmto úkonom dotknutý (t. j. spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené), neplatnosti právneho úkonu nedovolá v rámci premlčacej lehoty. Teda oprávnený, ktorý je dotknutý porušením predkupného práva, môže podať žalobu na určenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Môže sa domáhať, aby súd určil, že zmluva o prevode spoluvlastníckeho podielu, ktorá je v rozpore s ustanovením § 140 Občianskeho zákonníka, je neplatná, čím by sa vrátili právne pomery k veci do stavu existujúceho pred prevodom podielu na tretiu osobu“. Rovnako v rozsudku z 30. júna 2010 sp. zn. 4 Cdo 48/2009 je vyjadrený právny záver, že „ oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má pri porušení povinnosti zo strany povinného spoluvlastníka na výber tri zákonné možnosti. Môže sa domáhať buď vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu alebo sa môže voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od povinnej osoby. Ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa (§ 161 ods. 3 O. s. p.). Treťou možnosťou je, že si ponechá predkupné právo, ktoré však začne pôsobiť až voči nadobúdateľovi. Súbežné uplatnenie nároku podľa § 40a a § 603 ods. 3 OZ je z právnej povahy veci vylúčené. Iné následky porušenia predkupného práva zákon nepripúšťa a preto zo zákona nemožno vyvodíť ani iný spôsob ochrany oprávneného spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené“. Žiadne z týchto rozhodnutí teda neupravujú otázku veľkosti „vykúpenia“ prevedeného spoluvlastníckeho podielu opomenutým spoluvlastníkom (t. j. či má opomenutý spoluvlastník nárok len na pomernú časť predaného podielu podľa veľkosti svojho vlastného spoluvlastníckeho podielu alebo na celý podiel zodpovedajúci predmetu prevodu) odlišne od rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 91/2008, resp. sa tejto právnej otázke vôbec nevenujú. Žalobcom označené rozhodnutia sa skôr venujú problematike súbežného uplatnenia nárokov z porušenia predkupného práva podľa § 603 ods. 3, § 40a v spojení s § 140 Občianskeho zákonníka, so záverom, že tieto nároky sa vzájomne vylučujú, a teda oprávnený sa nemôže zároveň domáhať všetkých alebo dvoch nárokov.

22. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu jasne a zrozumiteľne vyplýva, že „dotknutí podieloví spoluvlastníci sa musia v každom prípade dohodnúť o výkone predkupného práva, ak sa chcú odchyliť od základného pravidla o pomernom uplatňovaní nárokov z predkupného práva, resp. nárokov z jeho porušenia. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevedený podiel (nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom jeho spoluvlastníckeho podielu) musia s tým vysloviť súhlas ostatní podieloví spoluvlastníci; inak je oprávnený požadovať iba to, čo pripadá pomerne na jeho podiel. Právne nemožné by totiž bolo, ak by si každý spoluvlastník uplatňoval prevod celého podielu od nadobúdateľa“. Vzhľadom na uvedené považoval odvolací súd (i s odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 91/2008) záver prvoinštančného súdu ohľadom nadobudnutia celého prevedeného spoluvlastníckeho podielu, za právne nesprávny. Dovolací súd má za to, že takéto riešenie právnej otázky odvolacím súdom, potom nepredstavuje odklon od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu, resp. jeho rozdielnu rozhodovaciu prax.

23. Pokiaľ teda žalobca tvrdí, že uvedený záver odvolacieho súdu „ je vecne nesprávny a zjavne

nedôvodný a znamená jasný odklon od ustálenej praxe, judikatúry súdu, resp. je rozhodovacou praxou riešený rozdielne “, robí tak neopodstatnene.

24. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP (3 Cdo/6/2017).

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

26. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.